

АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

Финансијски положај предузећа одређен је превасходно стањем:

- финансијске равнотеже,
- ликвидности,
- задужености и солвентности,
- одржавањем реалне вредности капитала, и
- репродукционом способношћу.

У нашем примеру, временско поређење подразумева упоређивање остварених резултата предузећа у две посматране године. Што се просторног поређења тиче, посматрамо где је наше предузеће, А.Д. „Војводина“ у односу на конкуренцију Д.О.О. „Аграр“ (дате билансне шеме).

1а) АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКЕ РАВНОТЕЖЕ – класичан начин

Краткорочна финансијска равнотежа утврђује се односом краткорочних извора финансирања (обавеза), с једне стране, и ликвидних и краткорочно везаних средстава, с друге стране. Краткорочна финансијска равнотежа постоји ако су једнаки, односно ако је њихов однос 1:1.

Табела 1. *Анализа краткорочне финансијске равнотеже*

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
24	1. Готовина и готовински еквиваленти	0057	130	341	130	БС 8
20, 21, 22 и 27	2. Краткорочна потраживања	0038/44	18.270	28.367	11.400	БС 5+10
23	3. Краткорочни финансијски пласмани	0048	674	1.211	4.100	БС 3
28	4. АВР и остало (одложена пореска средства)	0029/58	561	864	0	-
	I. ЛИКВИДНА И КРАТКОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (1 до 4)		19.635	30.783	15.630	-
43	5. Обавезе из пословања и примљени аванси	0441/42	38.163	29.423	41.000	БС 33+34
42	6. Краткорочне финансијске обавезе	0433/53	26.196	15.249	15.000	БС 35
44, 45, 46, 47, 48 и 49 осим 495	7. ПВР, ПДВ и остале обавезе	0432/49/54/29	11.018	7.285	4.570	БС 38+43
	II. КРАТКОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (5 до 7)		75.377	51.957	60.570	-
	Краткорочна равнотежа (II / I)		3,839	1,688	3,875	-

Краткорочна финансијска равнотежа код предузећа „Војводина“ знатно је померена ка краткорочним изворима финансирања у текућој години, на 100 динара КВС долази 387,5 динара краткорочних обавеза (таб. 1). Ово значи да предузеће не може одржавати ликвидност осим ако не успе да КВС мобилише пре него што доспевају краткорочне обавезе. У просеку рокови расположивости краткорочних обавеза, да би се ликвидност одржавала, би у овом случају морали да буду дужи од рокова везивања КВС за 287,5% (387,5-100). Предузеће „Аграр“, такође, има поремећену краткорочну финансијску равнотежу. Наиме, она је померена ка краткорочним изворима финансирања у текућој години (коэф: **1,688**).

Дугорочна финансијска равнотежа утврђује се односом дугорочних извора финансирања (обавеза), с једне стране, и дугорочно везаних средстава, с друге стране. Дугорочна финансијска равнотежа постоји ако су једнаки, односно ако је њихов однос 1:1.

Табела 2. *Анализа дугорочне финансијске равнотеже – класичан начин* (у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 1	1. Залихе - сталне	0031/37	63.261	52.163	57.000	БС 24
04 и 05	2. Дугорочни фин. пласмани и дугорочна потраживања (и дуг. АВР)	0018/28	5.630	4.974	4.300	БС 23
00 и 01	3. Нематеријална имовина и уписани а неуплаћени капитал	0003/01	1.874	1.410	1.270	БС 21
02 и 03	4. Основна средства	0009/17	140.346	133.112	128.900	БС 22
	I. ДУГОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (1 до 4)		211.111	191.659	191.470	-
41 и 49 осим 498	5. Дугорочне обавезе	0420/28/30	33.709	30.530	32.060	БС 32+40
40	6. Дугорочна резервисања	0416	1.875	1.923	0	-
Класа 3	7. Капитал	0401	119.785	138.032	114.470	БС 47
	IV. ДУГОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (5 до 7)		155.369	170.485	146.530	-
	Дугорочна равнотежа (II / I)		0,736	0,890	0,765	-
	<i>Мањак/вишак дугорочних извора (II-I)</i>		-55.742	-21.174	-44.940	-

Дугорочна финансијска равнотежа је, код посматраног предузећа, наравно померена ка дугорочно везаним средствима (коэф: **0,765**). Ово значи да је 100 динара ДВС покривено са само 76,5 динара ДИФ, што значи да је преосталих 23,5 динара ДВС покривено из КИФ. Посматрано предузеће добар део своје сталне имовине (44.940 хиљ. динара) финансира из КИФ који брже доспевају на наплату и имају већу каматну стопу (кредити, ХоВ) у односу на дугорочне.

Конкуренција је, такође, у неповољном положају с обзиром да је 100 динара ДВС покривено са 89,0 динара ДИФ, а да је преосталих 11,0 динара покривено из КИФ.

16) АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКЕ РАВНОТЕЖЕ – обртним фондом

Предузеће „Војводина“ је у текућој години финансирало 21,2% сталних залиха из ДИФ, док је преосталих 78,8% финансирано из КИФ (таб. 3). Ово значи да је посматраном предузећу недостајало, у апсолутном износу, 44.940 хиљ. динара ДИФ (12.060 – 57.000 хиљ. динара) за покриће сталних залиха што додатно указује на немогућност овог предузећа да одржава ликвидност. Са друге стране, предузеће „Аграр“ је у нешто повољнијој ситуацији пошто је 59,4% сталних залиха финансирано из обртног фонда, односно 40,6% сталних залиха финансирано је из краткорочних извора.

Табела 3. Анализа финансијске равнотеже – обртним фондом (у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Кл 3	1. Капитал	0401	119.785	138.032	114.470	БС 47
40 и 495	2. Дугорочна резервисања	0416/30	1.875	1.923	0	-
41	3. Дугорочне обавезе	0420	33.709	30.530	32.060	БС 32+40
	I. ДУГОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (1 до 3)		155.369	170.485	146.530	-
00 и 01	4. Нематеријална имовина и уписани а неуплаћени капитал	0003/01	1.874	1.410	1.270	БС 21
02 и 03	5. Основна средства	0009/17	140.346	133.112	128.900	БС 22
04 и 05	6. Дугорочни фин. пласмани и дугорочна потраживања (и дугорочна АВР)	0018/28	5.630	4.974	4.300	БС 23
	II. ДУГОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (без залиха) (4 до 6)		147.850	139.496	134.470	-
	8. Обртни фонд (I-II)		7.519	30.989	12.060	-
Класа 1	9. Сталне залихе	0031/37	63.261	52.163	57.000	БС 24
	10. Процент покрића сталних залиха обртним фондом (8 / 9 x 100)		11,9%	59,4%	21,2%	-

2) АНАЛИЗА ЛИКВИДНОСТИ

Предузеће „Војводина“ има изразито ниске коефицијенте тренутне, убрзане и опште ликвидности у текућој години (0,02; 0,26 и 1,20 респективно), што указује на проблеме са измирењем обавеза у кратком року (таб. 4). Конкуренција, са друге стране, има нешто боље коефицијенте убрзане (0,59) и текуће ликвидности (1,60).

Табела 4. Анализа ликвидности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
24	1. Готовина и готовински еквиваленти	0057	130	341	130	БС 8
20, 21, 22, 23 и 27	2. Краткорочна потраживања и пласмани	0038/44/48	19.505	30.442	15.500	БС 3+5+10
Класа 1 и 2	3. Обртна средства	0030/29	82.896	82.946	72.630	БС 27
	4. Дospelе обавезе (10% од краткорочних)		7.538	5.196	6.057	10% од БС 48
42 до 49 осим 495	5. Краткорочне обавезе	0431/29	75.377	51.957	60.570	БС 48
	6. Тренутна ликвидност (1 / 4)		0,02	0,07	0,02	-
	7. Убрзана ликвидност [(1+2) / 5]		0,26	0,59	0,26	-
	8. Општа (текућа) ликвидност (3 / 5)		1,10	1,60	1,20	-

3) АНАЛИЗА ЗАДУЖЕНОСТИ И СОЛВЕНТНОСТИ

По традиционалном финансијском правилу прихватљива структура за предузеће је ако сопствени капитал износи 50%, а позајмљени такође 50% збира пасиве. То практично значи да је однос сопственог и позајмљеног капитала 1:1, а да је однос средстава и дугова 2:1. Предузеће „Војводина“ је имало стопу укупне задужености од 44,7% у текућој години (таб. 5). Међутим, висока стопа краткорочне задужености (29,2%) и висок органски састав средстава (64,0%), који захтева додатно јачање сопственог капитала, указују на то да се стопа задужености може оценити прихватљивом али не и добром. Финансијски левериџ показује колико на сваки динар капитала долази динара дугова. У посматраном предузећу на динар капитала дугови износе 0,809 динара у текућој години.

Предузеће „Аграр“ има ниску стопу укупне задужености 37,9% (стопа самофинансирања: 62,1%). Стопа краткорочне задужености је нешто нижа (23,4%) и значајно је смањена у односу на претходну годину (32,7%). Однос дугова и капитала (финансијски левериџ) је, такође, знатно повољнији у односу на посматрано предузеће (0,612).

Табела 5. Анализа задужености

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 3	1. Нето капитал	0401	119.785	138.032	114.470	БС 47
40, 41 и 49 (осим 498)	2. Дугорочне обавезе и резервисања	0416/20/28/30	35.584	32.453	32.060	БС 49
42 до 49 (осим 495)	3. Краткорочне обавезе	0431/29	75.377	51.957	60.570	БС 48
	1. УКУПНА ПАСИВА (1 до 3)	0456	230.746	222.442	207.100	БС 50
	4. Стопа укупне задужености $[(2+3) / 1 \times 100]$		48,1	37,9	44,7	-
	7. Стопа дугорочне задужености $(2 / 1 \times 100)$		15,4	14,6	15,5	-
	8. Стопа краткорочне задужености $(3 / 1 \times 100)$		32,7	23,4	29,2	-
	9. Органски састав средстава*		62,9	61,6	64,0	-
	10. Стопа самофинансирања $(1 / 1 \times 100)$		51,9	62,1	55,3	-
	11. Финансијски левериџ $[(2+3) / 1]$		0,926	0,612	0,809	-

Солвентност није угрожена ни код посматраног предузећа где је имовина 2,24 пута већа од обавеза, ни код конкуренције - имовина је 2,64 пута већа од обавеза (таб. 6).

Табела 6. Анализа солвентности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
	1. Пословна имовина	0059	230.746	222.442	207.100	БС 28
Класа 4	2. Обавезе	0416+0420+0428+0429+0430+0431	110.961	84.410	92.630	БС 48+49
	3. Солвентност (1 / 2)		2,08	2,64	2,24	-

4) АНАЛИЗА ОДРЖАВАЊА РЕАЛНЕ ВРЕДНОСТИ КАПИТАЛА

Реална вредност капитала предузећа „Војводина“ се повећала за 1,6 индексних поена у текућој години (индекс нето капитала - индекс цена на мало). Предузеће „Аграр“ је, такође, повећало реалну вредност нето сопственог капитала у текућој години за 5,7 индексних поена. У претходној години, ово предузеће, није успело да одржи реалну вредност капитала. Наиме, његова вредност је умањена за 10,0 индексних поена (97,6 – 107,6).

Табела 7. Анализа одржавања реалне вредности капитала

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 3	1. Нето капитал	0401	119.785	138.032	114.470	БС 47
	2. Индекс нето капитала*		97,6	115,2	111,1	-
	3. Индекс цена на мало (100 + стопа инфлације)		107,6	109,5	109,5	-

5) АНАЛИЗА РЕПРОДУКЦИОНЕ СПОСОБНОСТИ

Предузеће „Војводина“ је имало изразито ниску стопу бруто средстава за репродукцију (3,99%) у текућој години (таб. 8). Када се томе дода и померена дугорочна финансијска равнотежа у корист ДВС, као и висока отписаност опреме од 64%, може се закључити да предузеће врло тешко може успоставити финансијску равнотежу а поготово да замени дотрајалу опрему.

Табела 8. Анализа репродукционе способности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
	1. Нето добитак (губитак)	1055 (1056)	-3.912	2.678	1.250	БУ 33
54	2. Трошкови амортизације и резервисања	1020+1023	14.142	10.440	6.600	БУ 3
	3. Бруто средства за репродукцију (1 + 2)		10.230	13.118	7.850	-
	4. Просечна укупна средства*		219.209	226.594	196.745	-
	5. Стопа бруто средстава за репродукцију [(3 / 4) x 100]		4,67	5,79	3,99	-
	Дугорочна финансијска равнотежа		0,736	0,890	0,765	-
	Стопа отписаности опреме		-	-	64%	-

Репродукциона способност се побољшала код предузећа „Аграр“, у текућој у односу на претходну години (са 4,67% на 5,79%). Такође, дугорочна финансијска равнотежа је знатно повољнија у односу на посматрано предузеће, што упућује на закључак да конкуренција има знатно већу способност репродукције.